

Fürdőügyi tanácskozás 82 évvel ezelőtt

Az Országos Balneológiai Egyesület és a Balatoni Szövetség Budapesten a Gellért Szállóban 1930. február 28.-án együttes ülést tartott, amelyen Budapest fürdőinek fejlesztésével, a magyar fürdők és üdülőtételepek ügyével foglalkoztak. Erről a korabeli *Zalai Közlöny* részletesen beszámolt (1).

Vámosy Zoltán egyetemi tanár a magyar fürdők és gyógyforrások elhanyagolt voltára mutatott rá. Mint mondta, fürdőink a fejlesztésre szükséges hitel és megfelelő közlekedés nélkül állanak, elhanyagolt állapotban, nyereségre alapított magánvállalkozások kezében. Milliós bevételekről és tízezrek munkaalkalmáról lehetne itt szó.

Weszelszky Gyula, az egyetemi rádiumintézet igazgatója előadásában Budapest fürdőinek fejlesztéséről tartott előadást. Több hozzászólás

Vámosy Zoltán

után Reischl Richárd a balatoni közlekedés eszközeiről és az útépitési programról beszélt. Idegenforgalmi adót javasolt a külföldre utazó magyaroknak. Előterjesztette, hogy aki külföldre utazik, és nyolc napnál hosszabb időt tölt idegenben, az mérsékelt idegenforgalmi adót fizessen. Ezután Bánó Dezső előadása főleg a magyar fürdők hitelügyével és beruházási reformjaival foglalkozott.

Prihradny Kálmán MÁV-igazgató bejelentette, hogy a balatoni vasutat nem lehet

most megépíteni, mert óriási összegbe kerülne, de a menetidőt Budapest és Balatonfüred között 35 perccel megrövidítik.

Sümei József azt kérte, hogy a kormány 20 millió pengőt hasítson ki a külföldi kölcsönből, és bocsásson ki olcsó kamatozású fürdőkötvényeket. Pávai Vajna Ferenc a lillafüredi és az újonnan tervezett balatonakarattyai fúrásokat ismertette.

Tábori Kornél indítványozta, hogy kérjék a vízumkényszer megszüntetését.

A Magyar Szent Korona Országai Balneológiai Egyesülete 1890-ben alakult meg. 1920-ban új elnevezése lett: Országos Balneológiai Egyesület. A Balatoni Szövetség 1904-ben alakult meg Siófokon. Feladata a Balaton megismerése és felvirágoztatása volt. A második világháború végéig működött, 1949-ben az új politikai hatalom megszüntette (2). 1989-ben alakult újjá.

Vámosy Zoltán (1868–1953), az MTA tagja a gyógyszer-tan egyetemi tanára volt a budapesti orvosegyetemen (3). A balneológia kiemelkedő tudora, a Balneológiai Egyesület elnöke. Hosszú ideig szerkesztette az *Orvosi Hetilapot* is. Nevéhez fűződik többek között a balatonfüredi orvoskongresszusok megindítása.

Reischl Richárd (1876–1944) ismert közéleti személyiség volt Keszthelyen, amiként családja és rokonai is (4). Mezőgazdász, 1925–31 között a *Keszthelyi Hírek* főszerkesztője, országgyűlési

Reischl Richárd családjával

képviselő (5). Többször felszólalt a Balaton és vidéke érdekében. Szót emelt a Kis-Balaton lecsapolása és a Keszthelyi-öböl eliszaposodása ellen, az adóterhek arányosabbá tétele érdekében, a mezőgazdasági termelés, a Balaton-felvidéki szőlőültetvények érdekében. Égenföld község díszpolgára volt. A Balatoni Szövetségben vezető tisztséget viselt. A hévízi fürdőt is üzemeltette.

Bánó András

Sümegei József (1861–1945) fürdőorvos volt Balatonfüreden. Sokat tett azért, hogy köztudottá váljon: Fürdőnek gyógyvize is van, nemcsak balatoni fürdője (6).

Pávai Vajna Ferenc (1886–1964) geológus volt, a magyar hévízkutatás úttörője. A hévizes barlangkeletkezési elmélet megalapozója. Neki köszönhetjük több jelentős gyógy- és hévízünk feltárását.

Tábori Kornél (1879–1944) író, újságíró, műfordító, szerkesztő és riporter volt, erősen kötődött a Balatonhoz.

Bánó Dezső kormányfőtanácsos, a Balatonfüred Gyógyfürdő vezérigazgatója volt (7). Nevéhez fűződik, hogy Balatonfüreden az Erzsébet Szanatóriumban vendégül látták Rabindranath Tagore hindu költőt (8). A füredi orvosok rendezésében is kiemelkedő szerepet vállalt. A kormányzó 1930-ban a közegészségügy terén kifejtett tevékenységéért a Magyar Vöröskereszt Díszjelvény érdemkeresztjével tüntette ki (9).

A történelem a tanácskozás résztvevőinek életét sem kímélte: többekre tragikus sors várt. Még korábban, 1921-ben Vámosy Zoltán fia elesett a soproni csatában (10). Vámosy Tibor egyetemi hallgató hősi halálát regény is megörökítette (11). Tábori Kornél Auschwitzban halt meg, Bánó Dezsőt és családját pedig a nyilasok lőtték le (12).

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondok Kocsondiné Eisenkorb Györgyi könyvtárosnak, a Fejér György Városi Könyvtár, Keszthely munkatársának, dr. Molnár Lászlónak, a Semmelweis Egyetem Központi Levéltár igazgatójának és dr. Vértes Lászlónak önzetlen segítségéért, adatok közléséért.

Hivatkozások

1. Reischl Richárd idegenforgalmi adót javasolt a külföldre utazó magyaroknak. A Balaton ügyei a Balneológiai Egyesület és a Balatoni Szövetség ülésén. *Zalai Közlöny* 1930. március 1.: 4.
2. *A Balatoni Szövetség 95 éves története*. Balatonfüred, 1999.
3. Fehér János – Vértes László: Vámosy Zoltán, az Orvosi Hetilap egykori felelős szerkesztője. *Orv. Hetil.* 2002, 143: 31–40.
4. Tar Ferenc: *A Reischl-család és Keszthely*. 2003, 13–16.
5. Reischl Marcel: *Egy unoka visszanéz*. 1990.
6. Frivaldszky János: Sümegei József füredi fürdőorvos (1861–1945). *Füredi História* 2008, 8(3): 9–13.
7. Dr. Honti József: Ki volt Bánó Dezső? *Balatonfüredi Napló* 2012, 12(3): 6.
8. Rabindranath Tagore ma a füredi partról gyönyörködött a Balatonban. *Esti Kurír* 1926. november 3.: 15.
9. Kormányzói kitüntetés. *Zalai Közlöny* 1930. október 1., 70(222): 3.
10. *Soproni Hírlap* 1921. október.
11. Somogyváry Gyula: *És mégis élünk*. Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt., Budapest, 1943.
12. Turcsányi Gyula: *Kivel mi történt? Riportlexikon a sorsforduló szereplőiről és vértanúiról. Első összefoglaló jelentés: a német megszállástól a felszabadulásig*. Légrády Testvérek R.T., Budapest, 1945. április 27.

Könyvborító

DR. HONTI JÓZSEF
patológus, Budapest